

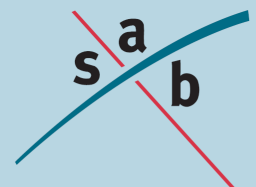
quick scan flora en fauna

Buitengebied, Bernhardstraat 24 Boven- Leeuwen

Gemeente West Maas en Waal

Datum: 14 augustus 2012

Projectnummer: 120152

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	3
2	Toetsing	6
2.1	Onderzoeksmethodiek	6
2.2	Gebiedsbescherming	6
2.3	Soortenbescherming	7
3	Conclusie	11
3.1	Gebiedsbescherming	11
3.2	Soortenbescherming	11
3.3	Zorgplicht	11
3.4	Aanbevelingen	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Boven-Leeuwen (gemeente West Maas en Waal, provincie Gelderland) wordt aan de Bernhardstraat 24 de bestaande bebouwing, uitgezonderd het hoofdpand, gesloopt. Ook de delen van het achterhuis van het hoofdpand worden gesloopt. Daarnaast wordt er één nieuwe woning met bijgebouw gerealiseerd in het oostelijk deel van het plangebied en één bijgebouw in het westelijk deel. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregeling. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Abbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregeling. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Boven-Leeuwen ligt ten westen van Druten en ten noorden van Oss. Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom van Boven-Leeuwen, ten oosten van de kern. De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door weidegronden in het oosten, westen en zuiden en de uiterwaarden van de Waal in het noorden. Het plangebied wordt begrensd door de Bernhardstraat in het noorden, weidegronden in het oosten en zuiden en bebouwing in het westen.

Binnen het plangebied staan een oude veestal, een paardenstal, garage, twee bijgebouwen en een voormalige boerderij (hoofdpand). Voor de toekomstige plannen worden de aanwezige opstallen gesloopt. De voormalige boerderij blijft behouden, maar het achterhuis van de voormalige boerderij wordt deels gesloopt. Bij deze woning wordt een nieuw bijgebouw gerealiseerd.

Daarnaast wordt in het oostelijk deel van het plangebied één nieuwe woning met bijgebouw gerealiseerd. Voor de realisatie van een oprit worden mogelijk enkele knotwilgen verwijderd. Deze bevinden zich in het noordwestelijk deel van het plangebied, aan de Bernhardstraat.

Afbeelding 2: Globale indruk plangebied; van linksboven naar rechtsonder: agrarisch perceel in zuidelijk deel van het plangebied, voormalige veestal, paardenstal, bijgebouw, garage, bijgebouw, moestuin met kleine boomgaard en het boerendeel.

Beoogde ontwikkelingen

Binnen het plangebied wordt de bestaande bebouwing, uitgezonderd het hoofdpand, gesloopt. Ook de delen van het achterhuis van het hoofdpand worden gesloopt. Daarnaast wordt er één nieuwe woning met bijgebouw gerealiseerd in het oostelijk deel van het plangebied en één bijgebouw in het westelijk deel.

Afbeelding 3: Schets van de toekomstige inrichting van het plangebied (bron: Architectenburo OTTO van Dijk, 2012)

2 Toetsing

2.1 Onderzoeksmethodiek

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland (Spitzen-van der Sluijs *et al.*, 2007) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 16 april 2012 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied "Uiterwaarden Waal". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 220 meter afstand. Gezien tussenliggende elementen (wegen), bebouwing en de afstand zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het beschermde gebied niet te verwachten. Met de plannen vindt geen aantasting plaats van instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

2.2.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De dichtstbijzijnde structuren die zijn aangewezen als onderdeel van de EHS betreffen de uiterwaarden van de Waal. Deze liggen op een afstand van ongeveer 220 meter. Gezien de ligging buiten de EHS is geen sprake van directe aantasting van de EHS. In de toekomstige situatie neemt de bebouwde oppervlakte af, wat positief is voor de EHS. Minder bebouwing leidt vaak tot minder verstoring en meer foerageergebied in de vorm van struweel, tuin en weidegrond. Negatieve effecten op de EHS zijn niet te verwachten.

2.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied bestaat uit bemest en dus voedselrijk agrarisch grasland. Het overige deel is grotendeels verhard en bebouwd. Van een stabiel ecosysteem met weinig invloeden van de mens is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde (muur)planten worden binnen het plangebied niet verwacht en zijn niet aangetroffen. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn weidegronden, enkele rommelhoekjes en ruigten aanwezig. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, Egel (*Erinaceus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en Mol (*Talpa europaea*) niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992) komt de strikt beschermde Das (*Meles meles*) in de omgeving van het plangebied voor. Sporen en individuen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen in het plangebied. Aangezien met de plannen geen groene elementen verwijderd worden zijn negatieve effecten op strikt beschermde grondgebonden zoogdieren niet te verwachten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

2.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Met de beoogde plannen wordt de bestaande bebouwing, uitgezonderd de voormalige boerderij, gesloopt.

Gebouwbewonende soorten worden onder andere aangetroffen in spouwmuren onder dakpannen, dakbeschot, gevelbetimmering. De bebouwing in het plangebied bezit geen toegankelijke spouwmuur en het merendeel van de gebouwen bezit een golfplaten dak. Eén van de bijgebouwen bevat een pannendak evenals de woning welke behouden blijft, en het deel dat verbouwd / gesloopt wordt. Bij beide gebouwen ontbreekt echter een dakbeschot en sporen (uitwerpselen, prooi-resten) van vleermuizen. Verder is veel spinnenrag aanwezig achter de dakpannen. Spinnenrag duidt op de afwezigheid van recente bewegingen, Tevens ontbreekt gevelbetimmering op de te slopen

gebouwen. Op basis van het voorstaande is het onwaarschijnlijk dat gebouwbewonende vleermuizen een vaste rust- en verblijfplaats hebben in de te slopen gebouwen.

Boombewonende soorten worden aangetroffen in holten en achter loshangende schors. Ten behoeve van de realisatie van een nieuwe oprit worden mogelijke enkele knotwilgen in het noordwesten van het plangebied gekapt. Ook worden mogelijk enkele fruitbomen in de boomgaard gekapt. In tegenstelling tot de fruitbomen, bevatten knotwilgen in het plangebied enkele holten. Geen van deze holten is echter naar boven toe weggerot. Op basis van voorstaande is het onwaarschijnlijk dat vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Negatieve effecten op boombewonende vleermuissoorten zijn niet te verwachten.

Binnen het plangebied zijn geen lijnvormige elementen aanwezig. Hierdoor zijn negatieve effecten op vaste vliegroutes van vleermuizen niet te verwachten. Mogelijk doet het plangebied dienst als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en Faunawet geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor de lokale instandhouding van de populatie. In de onmiddellijke omgeving van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied ondermeer in de vorm van tuinen en bomenrijen aanwezig waardoor een lokale populatie niet wordt aangetast. Daarnaast is het plangebied ook in de nieuwe situatie geschikt als foerageergebied.

Met de toekomstige plannen zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen en / of belangrijk leefgebied van vleermuizen niet te verwachten. Vervolgonderzoek naar vleermuizen is niet noodzakelijk.

2.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals Putter (*Carduelis carduelis*) en Kauw (*Corvus monedula*). Alle broedende vogelsoorten zijn beschermd. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen globaal van half maart tot half juli.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tijdens het veldbezoek zijn in de vroegere veestal braakballen, uitwerpselen en krijtstrepen van de Steenuil (*Athena noctua*) aangetroffen (zie onderstaande foto's). Deze sporen duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats van de Steenuil. Met de sloop van de gebouwen wordt een verblijfplaats van de Steenuil aangetast. Verblijfplaatsen van de Steenuil zijn jaarrond beschermd en mogen niet zomaar aangetast worden. Doordat het totale bebouwde oppervlak afneemt en de huidige weidegronden behouden blijven is er geen sprake van verlies van foerageergebied. Compensatie van foerageergebied is niet noodzakelijk.

Met de voorgenomen sloop zijn negatieve effecten op een vaste rust- en verblijfplaats van de Steenuil te verwachten. Dit betreft een overtreding van de Flora- en faunawet. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen moeten maatregelen getroffen worden. Zo moet voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden in de onmiddellijke omgeving een drietal steenuilenkasten worden geplaatst. De sloop van de gebouwen moet plaatsvinden buiten het broedseizoen. Het broedseizoen loopt van eind maart tot en met begin augustus. Met het uitvoeren van bovenstaande maatregelen is geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Doordat het foerageergebied behouden blijft, is het niet noodzakelijk om het territorium in kaart te brengen en is nader onderzoek naar de Steenuil niet noodzakelijk.

Afbeelding 4: Aangetroffen sporen van Steenuil (foto's SAB)

Hoewel het plangebied geschikt is voor soorten als de Huismus en de Boerenzwaluw, zijn deze gedurende het veldbezoek in april (tijdens broedseizoen) niet waargenomen. Gezien het voorstaande kan geconcludeerd worden het onwaarschijnlijk is dat er vaste rust- en verblijfplaatsen van de Huismus en Boerenzwaluw in het plangebied aanwezig zijn. Sporen (braakballen, veren, uitwerpselen), horsten en holtes van overige jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Negatieve effecten van de plannen op deze soorten zijn niet te verwachten

2.3.5 **Amfibieën**

Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën zoals Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Bastaardkikker (*Rana esculenta*), Kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*) en de meer strikt beschermde Kamsalamander (*Triturus cristatus*) en Poelkikker (*Rana lessonae*) voor.

Binnen en direct nabij het plangebied zijn geen watervoerende elementen (voor voortplanting) aanwezig en bosschages worden niet gekapt (voor overwintering). Om deze reden worden negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet verwacht. Voor al-

gemeen voorkomende soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

2.3.6 Reptielen

Volgens RAVON en Spitsen *et al.* (2007) komen in de omgeving van het plangebied geen reptielen voor. De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de Ringslang houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone.

Op basis van de binnen het plangebied aanwezige habitats (verhard erf en agrarisch grasland) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op reptielen worden niet verwacht.

2.3.7 Vissen

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig, daarom kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten.

2.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet in een dergelijk biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de habitats.

3 Conclusie

Het plangebied betreft een perceel aan de Bernhardstraat te Boven-Leeuwen (gemeente West Maas en Waal, provincie Gelderland). Op deze locatie is de sloop van de huidige bebouwing uitgezonderd de voormalige boerderij beoogd. Tevens wordt er een nieuwe woning in het oostelijk deel van het plangebied gerealiseerd en een tweetal bijgebouwen. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

3.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Gezien de ligging van het plangebied buiten de EHS en beschermde natuurgebieden (220 meter) en de aard van de ingreep zijn negatieve effecten op dit gebied niet te verwachten. Met de plannen vindt geen aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden plaats.

3.2 Soortenbescherming

De meeste van de in het plangebied voorkomende soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Uit de quick scan flora en fauna is gebleken dat de Steenuil hoogst waarschijnlijk een vaste rust- en verblijfplaats heeft in de te slopen gebouwen. Met de plannen zijn negatieve effecten op de Steenuil niet op voorhand uit te sluiten. Voor deze soort geldt, bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen, een ontheffingsplicht in het kader van de Flora- en faunawet. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen worden de volgende maatregelen getroffen worden:

- voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden worden in de onmiddellijke omgeving (50 meter) en verspreid in het plangebied een drietal steenuilenkasten geplaatst;
- de sloop van de gebouwen vindt plaats buiten het broedseizoen. Het broedseizoen loopt van eind maart tot en met begin augustus.

Met het uitvoeren van bovenstaande maatregelen is geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

3.3 Zorgplicht

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tij-

dens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;

2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

3.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woning;
- als er een zolder of vlkering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- de nieuwbouw kan geschikt gemaakt worden voor de Huismus. Deze soort gaat steeds verder achteruit in Nederland. Geschikt maken van de bebouwing kan gerealiseerd worden door het toegankelijk maken van het dakbeschot voor de Huismus, plaatsen van vogelvides of nestkasten. Verder is het plaatsen van dicht struweel / hagen (meidoornen, sleedoorn, haagbeuk) van belang als schuilplek voor de Huismus;
- nieuwbouw geschikt maken voor zwaluwen zoals de Huiszwaluw. Dit kan gedaan worden door eventueel overhangende dakranden / windveren wit te schilderen.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Spitzen – van der Sluijs, A.M., Willink, G.W., Creemers, R., Ottburg, F.G.W.A., de Boer, R.J., Pfaff, P.M.L., de Wild, W.W., Stronks, D.J., Schröder, R.J.H., de Vos, M.T., Soes, D.M., Frigge, P. & Struijk, R.P.J.H. 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland. 1985-2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

www.waarneming.nl